

Leo Smit

LEO SMIT STICHTING

JAARVERSLAGLEGGING 2022

Medewerkers en bestuur

Medewerkers:

Eleonore Pameijer, artistiek directeur

Luc den Bakker, zakelijk coördinator (1 januari tot 1 augustus)

Madelon de Keizer, secretariaat (vanaf augustus 2022)

Charley Harsema, medewerker website en *social media*

Bestuur

Roger van Boxtel, voorzitter

Philomeen Lelieveldt, vicevoorzitter

Wim Ruijgrok, penningmeester

Vivian Colland, secretaris en tweede penningmeester

Anne Houk de Jong, lid

Inleiding

Het jaar 2022 was een goed jaar voor de Leo Smit Stichting, omdat we eindelijk, na de covid19 pandemie in 2020 en 2021, weer aan de slag konden met onze activiteiten, onze reizende tentoonstelling, concerten en het festival Forbidden Music Regained. Ook werden er nieuwe activiteiten gestart.

Een belangrijke gebeurtenis in 2022 was het realiseren van een nieuwe Tentoonstelling in het Stadsarchief Amsterdam 'Verboden Muziek', die aldaar van drie maanden lang te zien was en vele bezoekers trok.

Een tweede belangrijke gebeurtenis was het starten van ons nieuwe project 'De Muziekkamer aan de Amstel' in september.

De overige projecten en activiteiten werden voortgezet: de reizende tentoonstelling 'Componisten in Oorlogstijd', Festival Forbidden Music Regained, Bladmuziekuitgaven, Verboden Noten Bevrijd (publicatie van geluidsopnames op internet), Concerten en de Muziektheatervoorstelling de Blues van Kattenburg.

Een zeer droevige gebeurtenis was in december 2022 het overlijden van pianiste Marianne Boer, die vele malen meewerkte aan concerten en opnamen van de Leo Smit Stichting.

Gezien de grote hoeveelheid van activiteiten en projecten is het moeilijk voor de Leo Smit Stichting om met de huidige minimale bezetting van medewerkers de activiteiten en projecten voort te zetten. Er wordt gezocht naar sponsors en fondsen om meer financiële armslag te hebben en het aantal medewerkers uit te breiden.

Een overzicht van de verschillende projecten en activiteiten

Tentoonstelling in het Stadsarchief Amsterdam 14 April tot 4 juli

Op uitnodiging van het Stadsarchief Amsterdam, maakten wij de tentoonstelling 'Verboden Muziek'. Hiervoor konden wij de zgn. Kofferkluisen inrichten, acht kleine kamers in het souterrain van het archief.

De vier grotere kamers kregen ieder een thema: Op de vlucht, Beroemde vrouwen, Indische klanken, Jazz, Foxtrot & Blues.

In de vier kleinere kamers werden films vertoond, speciaal hiervoor gemaakt door cineaste Patricia Werner Leanse.

Kamer 1, Op de vlucht: hier hingen portretten van zeven componisten die uit Hongarije of Duitsland naar Nederland gevlucht waren. Bij ieder portret was een biografie te lezen en een tijdspad uitgezet. Via een code kon er met een *Podcatcher* muziek van de betreffende componist beluisterd worden.

Kamer 2, Beroemde vrouwen: hier hingen portretten van Henriëtte Bosmans, Rosy Wertheim en Majo Tal, vergezeld van informatieborden en geluidsfragmenten te beluisteren via de potcatchers.

Kamer 3, Indische klanken: Paul Seelig, Theo Smit Sibinga en Max Vredenburg waren gevangenen in de Japanse interneringskampen. Hier werden de gevangenen uitgehongerd en geslagen door de Japanners. Een aantal van hun composities zijn geïnspireerd op gamelanmuziek.

Kamer 4, Jazz, Foxtrot & Blues: Leo Smit en zijn leerling Dick Kattenburg hoorden de nieuwe jazz muziek van de jaren dertig. In hun muziek heeft dat zijn weerklink.

Samenstelling materiaal: Eleonore Pameijer en Anne Houk de Jong. Vormgeving: Ro ontwerpers: Monique Rietbroek en Josephine Oudijn. Belettering: Tijl Akkermans. Organisatie: Stefanie van Odenhove, Stadsarchief.

De tentoonstelling werd op 14 april 2022 feestelijk geopend. De directeur van het Stadsarchief sprak een welkomstwoord uit. Eleonore Pameijer gaf toelichting op de tentoonstelling en speelde enkele muziekstukken. Schrijver Jan Brokken, al lange tijd betrokken bij de Leo Smit Stichting, hield een gloedvolle toespraak en opende de tentoonstelling.

De Muziekkamer aan de Amstel

Per 1 oktober ondertekenden we een driejarig huurcontract voor de huur van de achterkamer op de eerste etage van het pand Amstel 57 in Amsterdam. Zeer gunstig gelegen tussen de Hermitage en de Magere Brug. Dicht bij de Portugese Synagoge, het Joods Museum, de Schaduwkade, het Namenmonument, het Wertheimpark en het Nationaal Holocaust Museum.

Het pand werd bewoond door de bekende theatermaker/regisseur Karl Guttman en zijn vrouw journaliste/schrijfster/vertaalster Luisa Treves. De erven Guttman zochten een culturele bestemming voor het pand en waren blij met onze plannen om een Muziekkamer in te richten. Een subsidie van Gemeente Amsterdam uit het fonds Erfpachtgelden stelt ons in

staat deze ruimte voor 3 jaar te huren.

We zijn begonnen met het opknappen van de ruimte, schilderen, een vloer leggen. Deze werkzaamheden werden uitgevoerd door beeldend kunstenaars Eric Armitage en Donnée Festen. Daarna volgde de inrichting, hiervoor vroegen we RO ontwerpers Monique Rietbroek en Josephine Oudijn.

De Muziekkamer is een studiecetrum met een bibliotheek en een expositieruimte. Vanaf 2023 worden er regelmatig concerten georganiseerd in de fraaie salon.

De bladmuziekuitgaven

De prettige samenwerking met muziekuitgeverij Donemus en het Nederlands Muziek Instituut werd ook in 2022 voortgezet. Dit resulteerde in Volume 3 van de uitgaven-serie *Forbidden Music Regained*, waarin 25 nieuwe werken werden gepubliceerd.

De handschriften uit het NMI, in de afgelopen jaren al gescand, worden nu voor de computer ingevoerd. Tobias de Haas is de editor die zorgt voor de juiste vormgeving. Lourens Stuifbergen, theorie docent in ruste, controleert alle nieuwe uitgaven en schrijft de voorwoorden. Eleonore Pameijer heeft de artistieke leiding en Alexandra Markovic voert het management binnen Donemus.

Patricia Werner Lease vertaalt de teksten in het Engels.

De 25 nieuwe uitgaven werden gepresenteerd tijdens het Festival *Forbidden Music Regained*.

Festival Forbidden Music Regained, 12 en 13 november 2022

Op uitnodiging van het Conservatorium van Amsterdam organiseerden wij op 12 en 13 november het tweede festival *Forbidden Music Regained*, i.s.m. muziekuitgeverij Donemus en het Nederlands Muziek Instituut.

Op het festival in 2021 traden er 12 voortreffelijke pianisten op, een samenwerking met de pianoklas van Frank van de Laar, David Kuyken en Naum Grubert.

Dit jaar kozen we voor kamermuziekensembles. Acht

ensembles lieten zich horen en gaven overtuigende uitvoering van door ons aangeleverde werken van vervolgde componisten. In totaal deden hier 29 jonge musici aan mee. Het concert werd gefilmd door Patricia Werner Lease en er werden professionele geluidsopnames gemaakt door Bert van Dijk (Helix audio). Ook werden er 25 nieuwe bladmuziekuitgaven gepresenteerd. Dirigent David Porcelijn en violiste Heather Kurzbauer, kregen een fraai eerste exemplaar uitgereikt. We waren erg blij met de volle Bernard Haitinkzaal en de enthousiaste bijval van het publiek.

De reizende tentoonstelling 'Componisten in Oorlogstijd'

De Oosterkerk

Deze tentoonstelling werd in januari 2020 voor het eerst gepresenteerd in het MCO te Hilversum. Daarna reisde de tentoonstelling naar Synagoge Groningen en de St. Stevenskerk Nijmegen, om vervolgens vast te lopen vanwege de Pandemie. Pas in augustus 2021 was de tentoonstelling weer te zien, ditmaal in Synagoge Zwolle. In 2022 stond de tentoonstelling in Museum Nationaal Monument Kamp Vught (december 2021 tot april 2022) en reisde vervolgens naar de Martinikerk in Franeker (1 april tot 11 juni), de Sint Joriskerk in Amersfoort (13 juni tot 25 juli) en de Oosterkerk in Amsterdam (1 augustus tot 1 oktober). De vele bezoekers schreven mooie commentaren in het gastenboek en

dankten de Leo Smit Stichting en haar sponsors voor het uitlichten van deze componisten en hun muziek in de donkere periode van de Tweede Wereldoorlog.

Verboden noten bevrijd

In dit project publiceren wij oude en nieuwe concertopnames en studio-opnames op internet, via ons eigen YouTube-kanaal. Dit project loopt over meerdere jaren. In 2022 hebben wij veel nieuwe opnames kunnen toevoegen. Zangeres Irene Maessen en pianist Tobias Borsboom namen liederen van Hans Krieg op en de oorlogslieder (gedichten van Paul Eduard) van Marjo Tal. Ook werden de opnamen van het Festival Forbidden Music Regained op de website gepubliceerd. Eleonore Pameijer heeft de artistieke leiding over dit project, Charley Harsema verzorgt het beeldmateriaal en zorgt voor de publicatie op het internet.

Concerten, presentaties en opnamen

- 18 maart 2022 Muziektheater voorstelling 'De Blues van Kattenburg' wordt tweemaal uitgevoerd Museum Nationaal Monument Kamp Vught
- 29, 30 31 april Festival 'Ontketende Klanken' in Schiedam met 3 concerten: Leo Smit Ensemble in Huis te Poort, vertelconcert met Jan Brokken in de Westvestkerk, Presentatie Werner Herbers, Ellen Corver-piano met werken van Stefan Wolpe en Erwin Schulhoff
- 1 mei Leo Smit Ensemble (4 musici) treedt op in Kerkje Valkkoog
- 4 mei Schaduwkade Eleonore Pameijer speelt bij de Dodenherdenking, werken van Leo Smit, Marius Flothuis en Leon Stein
- 3, 4 en 6 maart Het Concertgebouworkest voert het Concertstuk voor viool en orkest uit van componiste Henriëtte Bosmans, met concertmeester Vesko Eschkenazy als solist onder leiding van Santtu-Matias Rouvali.
- 14 april opname Zaltbommel Gasthuiskapel, Irene maessen en Tobias Borsboom voeren liederen van Hans Krieg en Marjo Tal uit. Geluidsopname: Helix Audio door Bert van Dijk.

- 20 april Lunchconcert Kloosterkerk in Den Haag door Eleonore Pameijer en Tobias Borsboom. Werken van Leo Smit en Dick Kattenburg
- 4 mei Lunchconcert Kloosterkerk in Den Haag door Robbert Muuse en Micha van Weers voeren hun programma Verschwiegene Lieder uit met o.a. liederen van James Simon, Jan van Gilse en Bob Hanf.
- 5 mei Beetsterzwaag Ontmoetingskerk, jaarlijks 4/5 mei concert
Uitvoering van 'De Blues van Kattenburg'
- 13 mei voordracht voor de Historische kring te Amsterdam
Eleonore Pameijer en Bert van der Schoot
Van Deyssehuis, Lairessestraat 125 Amsterdam
Over de Eeraden na de oorlog
- 15 mei Amsterdamse Bos bij de tentoonstelling 'Tewerkgesteld in het Amsterdamse Bos'
werkkampen voor Joodse mannen.
Noa Eyl en Dimitri Ivanov spelen duo's van Dick Kattenburg en Geza Frid. Inleiding door Eleonore Pameijer over twee musici die daar tewerkgesteld waren: Juup Raphael en Paul Godwin
- 1 juni promotie Heather Kurzbauer, sponsor Leo Smit Stichting, aan de Universiteit van Amsterdam.
Uitvoering Aubade van Marius Flothuis door
Eleonore Pameijer
- 18 juni Vioolsonate Henriette Bosmans door Vesko Eschkenazy en Jeroen Bal
in het RCO House te Amsterdam, tevens CD opname. De bladmuziek werd hiervoor aangeleverd
door de Leo Smit Stichting en Donemus.
- 19 juni Eleonore Pameijer verzorgt de inleiding bij de uitvoering van Requiem voor Theresienstadt in
de Beurs van Berlage te Amsterdam.
- 4 september Corrie Hermann, sponsor van de Leo Smit Stichting, wordt 90 jaar.
In de Kerk 'De Muziekhaven' wordt muziek van haar vader Pál Hermann (1902-1944) uitgevoerd
door het Hongaarse Pál Hermann Ensemble
- 5 september Synagoge Zwolle viert feest: tijdens het festival 4-11 september, ter gelegenheid van
300 jaar Vestigingsrecht van Joden in Zwolle. Uitvoering van 'De Blues van Kattenburg'.
- 11 september Europese dag van Joodse Cultuur. In het Pintohuis te Amsterdam treden op: fluitiste
Eleonore Pameijer en zangeres Irene Maessen met werken van Leo Smit, Dick Kattenburg, Ilse
Weber en Leon Stein.
- 17 september Zuiderkerk te Amsterdam. Tijdens dit vriendenconcert wordt muziek uitgevoerd van
componiste Rosy Wertheim en de Surinaamse componiste Majoie Hajari.
- 7 oktober Stadsarchief Amsterdam: Vreemdelingenkaarten, presentatie van het
digitaliseringsproject. Eleonore Pameijer geeft een voordracht over de componisten Hans Krieg
(afkomstig uit Duitsland) en Geza Frid (afkomstig uit Hongarije).
- 8 oktober Amsterdam Noord, een project voor jongeren o.l.v. diverse kunstenaars. Jong talent van
de Akademie voor Muzikaal Talent voeren duo's uit van Dick Kattenburg (1919-1944), vlak bij de
plaats waar de fabriek Hollandia Kattenburg van zijn familie ooit stond.
- 16 oktober Baarn kerkje, concert door Doris Hochscheid en Frans van Ruth
Stichting Cellosonate, zij spelen werken van Daniel Belinfante, Fania Chapiro en Julius Hijman,
nieuwe uitgaven gemaakt door de Leo Smit Stichting/Donemus.

- 9 november Nieuwe Kerk Den Haag musici Residentieorkest spelen werken van Leo Smit (harpkwintet), Jan van Gilse (strijkkwartet), Henriette Bosmans (Arietta en strijkkwartet), Marius Flothuis (Sonata da camera en Pour le Tombeau d' Orphée) en Martin Spanjaard (Drei Lieder)
- 11 november Amsterdam Noord, IJplein bij het monument. Herdenking van de razzia bij de fabriek Hollandia Kattenburg. Muziek van Dick Kattenburg.
- 15 december Leischendam Dorpskerk.
Ensemble Nova Sonantia o.l.v. violist Frank de Groot presenteert werk van Samuel Schuijjer, het strijkkwartet van Geza Frid, liederen van Wilhelm Rettich in het kader van hun project Entartete Seele met een nieuwe CD.

Radio

Door de inspanningen van de Leo Smit Stichting is de muziek van de vervolgde componisten steeds vaker te horen op de klassieke radiozender.

Met name de muziek van Leo Smit, Dick Kattenburg en Henriëtte Bosmans valt regelmatig te beluisteren. Met name presentatrice Margriet Vroomans besteedt in haar programma de Ochtend van 4 veel aandacht aan de vervolgde componisten. Op 23 april was de 400ste uitzending van dit programma.

Eleonore Pameijer werd uitgenodigd voor een liveoptreden in de studio. Zij speelde werken van Dick Kattenburg en Marius Flothuis.

Social media

De Leo Smit Stichting beheert twee websites: www.leosmitfoundation.org en www.forbiddenmusicregained.org. Daarnaast is zij actief op Facebook, Instagram en Twitter.

Onderzoek

Het onderzoek naar vergeten vervolgde componisten en hun muziek wordt voortgezet o.l.v. musicologe Carine Alders. Carine werkte in het verleden 11 jaar voor de Leo Smit Stichting. Zij is nu aan het promoveren op dit onderwerp. Haar resultaten deelt zij met de Leo Smit Stichting en de stichting biedt haar een platform om haar ontdekkingen te publiceren.

